

■ COLUMNA

Parlaments regiunals democratics

DAJOST FALETT

Il chantun vul refurmar il territori. En il futur duai dar en Grischun be pli trais nivels politics: vischnancas fermas – regiuns – chantun. Ils circuls vegnan abolids. Per divers circuls cun paucas funcziuns politics po quai esser ina soluziun adequata. En regiuns sco la Surselva e l'Engiadina dentant han ils circuls funcziuns politics impurtantas. En l'Engiadin'Ota p.ex. èn quai la planisaziun regiunala, il spital e la chasa da tgi-ra, il traffic public, la destinaziun turistica, la scola da musica, il museum ed autras.

Per cuntanscher vischnancas fermas promoova il chantun las fusiuns. Fusiuns dovran dentant temp. La populaziun bada gia ussa ils dischavantgs da las centralisaziuns dals uffizis: Quai che funcziunava pli baud sin il biro communal va oz sur in center regional, savens per tudestg e cun dapli custs. Tuttina vegnan adina dapli vischnancas a cunfins persunals e finansials e fusiuns daventan inevitablas. En Engiadin'Ota, nua che il squitsch finanziel è main actual, n'è ina fusiun gronda betg realistica per ils proxims 10–15 onns. Il chantun vul dentant realisar las regiuns gia il 2013. Tge succeda lu cun ils parlaments regiunals? Tenor il Cussegl grond duain mo pli commembers da las executivas communalas far part als gremis regiunals. Quai fiss per l'Engiadin'Ota in grond pass enavos avant il 2007. Che ils presidents communalas e lur delegads han per part auters interess che la populaziun ha mussà l'iniziativa per contingentar las abitaziuns secundaras: Entant che tut ils 11 presidents

communalas han propagà in na han 72% da la populaziun ditg gea. E dal 2007 han 85% da la populaziun votà per in parlament democratic: Sper ils 11 presidents communalas vegnan 22 delegadas e delegads elegids dal pievel. Er il suveran da la regiun Surselva ha decidì cun gronda majoritad dad eleger il parlament en moda democratica. Quai correspunda er a la lescha che pretenda ina cooperaziun da la populaziun per la planisaziun regiunala.

Quel princip democratic fa senn: il pievel sa sez il meglier, tgi che duai represchentar el en ils gremis regiunals. En Surselva ed en Engiadin'Ota èn ils parlaments ina buna maschaida tranter politichers communalas, tranter giuven e vegl,

dunnas ed umens, interpretiders e represchentants da tut las spartas da l'economia regiunala.

En las regiuns succedan en il proxim futur midadas impurtantas. Per realisar quellas cun success duain ellas avair ina buna acceptanza da la populaziun. La megliera basa persuerter èn la vasta discussiun tranter tut las gruppas d'interess e decisions en in gremi regional che represchenta tut las forzas politics. Quai correspunda al princip democratic che s'a cumprovà en noss pajais.

Perquai stuain nus pretender cun tutta forza che il chantun surlaschia a las regiuns, en tge furma che quellas elegian lur parlament.